

OVERZICHT DER EXPERIMENTEN

proeven zijn nog begonnen in augustus '43 en in maart '44 (toen waren de slachtoffers Zigeuners). Er is ook in de maanden april-mei '43 nog een apart onderzoek geweest met betrekking tot een nieuw geneesmiddel tegen vlektyphus; van de negentig gevangenen die aan dit experiment onderworpen werden, stierven een-en-veertig. Daarenboven zijn in Buchenwald tijdens een lange periode waarvan de precieze duur niet vaststaat, maandelijks drie tot vijf personen met vlektyphus geïnfecteerd teneinde steeds bloed van lijders aan vlektyphus beschikbaar te hebben; deze geïnfecteerden zijn nagenoeg allen gestorven, maar een totaalcijfer der overledenen (dat dus bij het getal 188 opgeteld moet worden) is niet bekend.

Proeven ter verificatie van het geelzucht-virus zijn genomen in Auschwitz (zomer '43 – daar zijn minstens acht Joden geïnfecteerd) en in Buchenwald, Natzweiler en Sachsenhausen, proeven ter bestrijding van typhus, paratyphus en cholera in Buchenwald en Mauthausen, proeven ter bestrijding van tuberculose in Dachau (ruim honderd proefpersonen in '41-'42), Mauthausen (herfst '44–begin '45), Neuengamme (tweehonderd proefpersonen in '44-'45) en Sachsenhausen, proeven ter bestrijding van difterie, pokken en gele koorts in Buchenwald, proeven ter bestrijding van malaria in Dachau. 'Toen ik', aldus ds. J. Overduin (de gereformeerde predikant uit Arnhem die in februari '42 gearresteerd was wegens zijn deelneming aan het Schoolverzet), 'in 1943 een vijf weken in het *Revier*' (het kamp-'ziekenhuis') 'was, heb ik nog ontoonbaar uitziende malariapatiënten gezien die dag en nacht kreunden en van het hoofd tot de voeten één zweerderij waren. Daaraan zijn velen bezweken'¹ – velen van de vermoedelijk meer dan duizend proefpersonen die alleen al voor dit ene experiment gebruikt werden.²

Derde groep: experimenten die de strekking hadden, na te gaan hoe men Duitse militairen (of Duitse zeelieden) beter bestand kon maken tegen extreme omstandigheden.

Deze experimenten hebben alle plaatsgevonden in Dachau. In juni '44 zijn daar op veertig uit Buchenwald overgeplaatste Zigeuners middelen beproefd om zeewater drinkbaar te maken (geen doden). Vóórdien, in de periode van februari tot (minstens) juni '42 heeft men er nagegaan hoelang gevangenen bestand waren tegen het inademen van zuurstofarme lucht zoals een jachtpiloot zou moeten doen wanneer hij op grote hoogte zijn toestel zou moeten verlaten. Vóór 11 mei '42 was daartoe al met meer dan

¹ J. Overduin: *Hel en hemel van Dachau* (z.j.), p. 137. ² Het is mogelijk dat Overduins beschrijving slaat op gevangenen bij wie abscessen opgewekt waren.